

ESIOPETUKSEN TYÖ-, ARVIOINTI- JA KEHITTÄMISSUUNNITELMIEN 2019-2020 ARVIOINTI

Jokaisessa esiopetusyksikössä laaditaan esiopetuksen työ-, arviointi- ja kehittämissuunnitelma eli TAK vuosittain syksyllä toimintakauden alkaessa. TAK-suunnitelma perustuu valtakunnalliseen ja Tuusulan omaan esiopetussuunnitelmaan, joka on laadittu v. 2016. Esiopetusyksiköiden TAK-suunnitelmaa täydennetään ja arvioidaan toimintakauden aikana lasten tarpeet ja kiinnostuksen kohteet huomioiden.

Tähän koosteeseen on koottu kunnallisten-, ostopalveluyksiköiden ja yksityisten yksiköiden esiopetuksesta vastaavien varhaiskasvatuksen opettajien tekemiä arviointeja, havaintoja ja kehittämiskohteita seuraavan toimintakauden suunnittelun pohjaksi.

Kulunut toimintakausi oli varsin erilainen aikaisempiin toimintakausiin verrattuna maailmanlaajuisen korona-pandemian vuoksi. Poikkeusolojen rajoitusten vuoksi paljon suunniteltuja tapahtumia, retkiä ja henkilöstön koulutuksia jäi toteuttamatta, mutta toisaalta poikkeusoloissa toimiminen opetti paljon uutta lapsille, henkilöstölle ja myös vanhemmille.

Tuusulan esiopetuksessa otettiin suuri digiloikka poikkeusolojen aikana. Kun fyysiset tapaamiset eivät olleet mahdollisia, otettiin käyttöön etäyhteydet. Kotona olevat lapset otettiin mukaan esiopetukseen video-puheluiden ja blogien välittämien tapahtumien avulla. Lapsille välitettiin kotiin erilaisia kotioloihin soveltuvia tehtäviä yksin tai yhdessä vanhempien kanssa tehtäväksi. Perheisiin otettiin yhteyttä soittamalla ja kuulumisia kyselemällä. Esiopetuksen yhteydenotot perheisiin saivat vanhemmilta hyvää palautetta ja lapsista oli erityisen hienoa kuulla oman eo-ryhmän opettajien viestejä. Oma esiopetusryhmä on erittäin tärkeä osa lapsen arkea.

Huoltajien kanssa käytiin kevään leops-keskustelut (lapsen esiopetussuunnitelmakeskustelu) puhelimitse tai Teams-kokouksina samoin kuin tiedonsiirtokeskustelut yhteistyössä alkuopetuksen kanssa.

Henkilöstö kokee oppineensa paljon poikkeusolojen aikana. Tvt-aidot vahvistuivat uusien viestintäkanavien käytön myötä, oman työn merkityksellisyys tuli näkyväksi, kun lapset iloitsivat tuttujen aikuisten ja omien eskarikavereiden tapaamisesta etäyhteyksien välityksellä ja oma ammattitaito kasvoi ja kehittyi, kun oli pakko keksiä uusia tapoja toteuttaa esiopetukselle asetettuja tavoitteita.

Toimintakauden yhteinen teema esiopetuksessa on ollut hyvinvoiva lapsi. Erityistä huomiota on TAK-suunnitelmien mukaisesti kiinnitetty lasten tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistamiseen, lasten osallisuuden lisäämiseen ja itsestä huolehtimisen taitoihin. Muita suunnitelmiin nostettuja / kirjattuja keskeisiä teemoja ovat olleet lasten vahvuuksien näkyväksi tekeminen positiivisen pedagogiikan keinoin, yhteisöllisyys ja kestävä kehitys. Henkilöstön arviointien mukaan lasten osallisuuden lisäämisessä on onnistuttu vaihtelevasti. Niissä yksiköissä, joissa on laajemmin toteutettu projektityöskentelyä toimintatapana, on lasten osallisuus selvästi suurempaa.

Tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistamiseen on panostettu lähes jokaisessa yksikössä ja tämän on arvioitu auttaneen lasten sosiaalisten taitojen kehittyemisessä. Positiivisen pedagogiikan kanssa on onnistuttu vahvistamaan lasten itsetuntoa ja auttamaan lapsia itsearvioinnissa eli mitä minä jo osaan ja mitä kannattaa vielä harjoitella.

Esiopetuksen oppimisympäristö on laajentunut päiväkodin tilojen ja pihojen ulkopuolelle ja toiminnallista esiopetusta toteutettiin lähiympäristössä hyödyntäen lähimetsät, ulkoilualueet ja lähistöllä olevat kulttuurikohteet. Haasteita toki ilmaantui kevätpuolelle suunniteltujen kulttuurikohteiden kanssa, kun poikkeustilasta johtuvat rajoitukset sulki myös Tuusulan omat kulttuurikohteet. Virtuaalisesti näihin kohteisiin on kuitenkin tutustuttu, joten aivan ilman ”retkiä” ei jääty.

Yhteistyön kehittäminen on ollut esiopetuksen ja alkuopetuksen yhteinen haaste, jota lähdettiin ratkomaan kuluneella toimintakaudella. Yhteistyö on ollut arvioinnin näkökulmasta hyvin vaihtelevaa. Parhaimmat mahdollisuudet yhteistyöhön ja monipuolisimmat yhteistyön muodot ovat silloin, kun esiopetusryhmä ja alkuopetus toimivat ns. saman katon alla eli joko samassa rakennuksessa tai samassa pihapiirissä. Yhteistyön ns. minimisisällöt päivitettiin toimintakauden aikana. Jokaiselle koululle sovitaan ne esiopetusyksiköt, joiden kanssa yhteistyötä tehdään. Yhteistyön tavoitteena on tutustuttaa esikoululaisia kouluun ja sen käytänteisiin, jotta kynnys koulun aloittamiseen madaltuu. Koulu mahdollistaa esikoululaisten ruokailun koululla ainakin kerran lukuvuodessa esim. tulevien koululaisten tutustumispäivän yhteydessä. Lapselle järjestetään tutustumismahdollisuus koulun arkeen vähintään kaksi kertaa esiopetuskevään aikana. Tiedonsiirtokäytännöt päivitetään tulevan syksyn 2020 aikana.

Kestävä kehitys oli nostettu joissakin yksiköissä yhdeksi keskeiseksi teemaksi eo-toiminnassa. Yksiköiden varhaiskasvatusopettajat kuitenkin arvioivat, että kestävän kehityksen teema ei näkynyt riittävästi toiminnassa eikä asetettuihin tavoitteisiin toiminnan suhteen päästy. Tulevan toimintakauden keskeisiä teemoja mietittäessä kestävän kehityksen ajatus on syytä ottaa mukaan.

Esiopetuksen asiakaskyselyssä nousi esiin se, että osa huoltajista kokee pääsevänsä osallistumaan liian vähän esiopetuksen suunnitteluun ja esiopetustoimintaan. Varhaiskasvatuksen opettajat ovatkin lähteneet miettimään, miten huoltajien osallisuutta voidaan lisätä. Huoltajat toivovat myös parempaan tiedonkulkua lapsen päivän kulusta ja tiiviimpää vuorovaikutusta lapsen hakutilanteissa. Monessa esiopetusyksikössä tämä huoltajien toive oli huomioitu ja seuraavalle toimintakaudelle on lähdetty miettimään toimivampia käytäntöjä. Esiopetuksen henkilöstö on myös pohtinut sitä, että esiopetuksen tavoitteiden ja pedagogisten ratkaisujen ”avaaminen” lisää oletettavasti vanhempien käsityksiä esiopetustoiminnasta ja lisää näin yhteistä ymmärrystä siitä, mihin huoltajat voivat vaikuttaa ja mitkä asiat taas tulevat toimintaan valtakunnallisesta esiopetussuunnitelmasta.

TAK-suunnitelmien arvioinnissa poikkeuksellinen kevät on kiinnittänyt eo-henkilöstön huomiota tvt-taitoihin: henkilöstö kokee tarvitsevänsä lisää koulutusta ja ohjeistusta digilaitteiden käyttöön. Joissakin eo-ryhmissä dokumentoidaan monipuolisesti toimintaa sekä lasten että henkilöstön toimesta, haetaan aktiivisesti tietoa yhdessä lasten kanssa eri medioista, tuotetaan yhteisiä tarinoita ja animaatioita sekä kuvan ja äänen yhdistämistä. Joissakin yksiköissä puolestaan ei käytetä juuri lainkaan digilaitteita. Tulevien toimintakausien haasteena onkin lisätä henkilöstön tietoisuutta ja taitoja digilaitteiden käytössä.